

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Факультет лісового і садово-паркового господарства

Кафедра геодезії, картографії і кадастру

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З ПРОВЕДЕННЯ
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ОР «БАКАЛАВР»
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 193 «ГЕОДЕЗІЯ ТА
ЗЕМЛЕУСТРІЙ»**

**Укладачі: Ю. О. Кисельов, Р. М. Рудий, М. В. Шемякін,
І. О. Удовенко, П. М. Боровик, Н. А. Прокопенко**

Умань – 2022

Методичні вказівки з проведення виробничої практики для здобувачів вищої освіти ОР «Бакалавр» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»

Укладачі: д. геогр. н., проф. Кисельов Ю.О., д. техн. н., проф. Р. М. Рудий, к. с.-г. н., доц. М. В. Шемякін, к. е. н., доц. І. О. Удовенко, к. е. н., доц. П. М. Боровик, викл. Н. А. Прокопенко.

Рецензенти:

д. геогр. н., професор Сонько С. П., професор кафедри екології та безпеки життєдіяльності Уманського національного університету садівництва;

к. техн. н., доцент Гладілін В. М., доцент кафедри геодезії та землеустрою Білоцерківського національного аграрного університету

Методичні вказівки розглянуті на засіданні кафедри геодезії, картографії і кадастру («27» жовтня 2022 р., протокол № 3)

Рекомендовано до видання науково-методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства УНУС («18» листопада 2022 р., протокол № 4)

© Ю. О. Кисельов, Р. М. Рудий,
М. В. Шемякін, І. О. Удовенко,
П. М. Боровик, Н. А. Прокопенко
© Уманський НУС, 2022

ВСТУП

Виробнича практика для студентів за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій» є невід’ємною складовою частиною процесу їх професійної підготовки. Представлені методичні вказівки розкривають мету та завдання виробничої практики, наводять елементи її організації і керівництва, описують зміст практики, містять загальні положення щодо звітності за результатами практики, а також правила оформлення та захисту звіту з практики. Метою виробничої практики є закріплення набутих теоретичних знань та практичних навичок і вмінь, отриманих при вивченні спеціальних фахових дисциплін, а також надання можливості реалізації знань студентів на виробництві.

1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Згідно з навчальним планом і графіком навчального процесу виробнича практика студентів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» проводиться в літній період на третьому курсі у шостому семестрі і становить 5 тижнів.

Базами практики є районні та міські (міськрайонні) управління Держгеокадастру, філії науково-дослідного і проєктного інституту землеустрою, а також геодезичні, землевпорядні й кадастрові підприємства різних форм власності.

Завідувач кафедри геодезії, картографії і кадастру здійснює загальне керівництво практикою, безпосереднє – керівники практики від університету та виробництва, які відповідають за виконання студентами її програми.

Обов’язки керівника практики від університету включають ознайомлення студентів із програмою практики й термінами її проведення, видачу індивідуального завдання й контроль за його виконанням, консультації з питань збирання звітних матеріалів, розв’язання організаційних проблем.

До обов'язків студентів належить суворе дотримання термінів і календарного плану проходження практики, ознайомлення зі структурою та організацією роботи підприємства, засвоєння головних професійних функцій, ознайомлення з планами й звітами щодо проведення геодезичних, землевпорядно-кадастрових та інших робіт, ведення робочих записів, що детально висвітлюють проходження практики, збір матеріалів та оформлення звіту.

2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Після прибуття на базу практики здобувач повинен детально ознайомитися з метою та змістом робіт, що виконуються відповідним підприємством або організацією, засвоїти вимоги до точності геодезичних і землепорядних робіт, обрати методику їх проведення.

При проходженні практики студент може самостійно опанувати методику та технології діяльності підприємства, що стосується інженерно-геодезичних вишукувань, землеустрою, картографії. Проводити комплексний аналіз діяльності підприємства, досліджувати стратегічні напрямки у розвитку підприємства, брати участь у розробленні практичних рекомендацій щодо усунення проблем у функціонуванні підприємства тощо.

Опрацьовуючи програму практики, студент повинен виявляти творчий підхід, особливу увагу приділяти якості виконання завдань. Керівник і студент можуть разом складати план проведення додаткових робіт.

2.1. Керівництво та організація практики

Загальне керівництво виробничою практикою здійснюється відповідними підрозділами університету. Відповідальними за організацію практики є декан факультету й завідувач кафедри геодезії, картографії і кадастру.

Методичне керівництво практикою й контроль за виконанням здобувачами її програми здійснює випускова кафедра через своїх керівників, яких вона призначає зі свого складу. Також із метою здійснення контролю й керівництва практикою з боку підприємства (організації) призначається керівник практики від виробництва.

Обов'язком керівника практики від університету є консультування студента з методики виконання геодезичних і

землепорядних робіт, конкретизація з урахуванням реальних місцевих умов індивідуального завдання, обґрунтування проведення додаткових досліджень з обраної теми, допомога студентові в пошукові конкретного виробничого матеріалу.

Наприкінці терміну проходження практики студент надає керівникові практики від виробництва щоденник і зібрані матеріали, на підставі чого керівник складає відгук, зазначаючи в ньому обсяг і якість виконаної практикантом роботи й характеризуючи здобувача як виконавця виробничих завдань. Відгук має містити загальну оцінку проходження студентом практики. Підпис керівника скріплюється печаткою підприємства (організації).

2.2. Індивідуальні завдання

Перед від'їздом до місця проходження практики студент отримує індивідуальне завдання, що має бути виконане в ході практики. Зокрема, йому може бути доручено дослідження нових приладів, складання проєкту землепорядних робіт на об'єкті, оцінювання точності проведених вимірювань тощо.

Тема індивідуального завдання зазначається в щоденнику здобувача. У звіті з практики відображаються результати виконання цього завдання.

2.3. Методичні рекомендації

Станом на сьогодні, найбільш актуальними є такі види землепорядно-кадастрових робіт:

- організація землепорядних і кадастрових робіт при здійсненні заходів із приватизації та купівлі-продажу землі;
- автоматизація топографічного знімання території населеного пункту;
- бонітування ґрунтів і економічна оцінка земель;
- проєктування фотограмметричних робіт при великомасштабному зніманні територій населених пунктів;

- комп'ютерна обробка матеріалів аерофотознімачів із метою вивчення природних ресурсів і створення кадастрових карт;
- вивчення особливостей грошової оцінки земель із використанням ГІС-технологій;
- створення земельно-інформаційної системи районного рівня;
- організація кадастрових баз даних в ієрархії ОТГ – район – область;
- побудова регіональних кадастрових карт;
- порівняльний аналіз проєктів земельно-інформаційних систем різних типів;
- розроблення системи для автоматизованого ведення кадастру населених пунктів.

При здійсненні будь-яких із перелічених видів робіт студент готує документацію за таким планом:

- загальна характеристика об'єкта;
- топографо-геодезична вивченість району проведення робіт;
- географічні особливості району (рельєф, гідрографія, населені пункти, шляхи сполучення, населення, господарство);
  - топографо-геодезичні роботи, що проводилися на об'єкті в минулому;
- характеристика наявних геодезичних пунктів;
  - схема геодезичних мереж, їх характеристика, типи знаків і центрів, методи їх закріплення; типи геодезичних приладів, їх технічні характеристики, результати їх досліджень і повірок;
  - методи виконання геодезичних робіт, методика польових вимірювань, їх результати, оцінка точності, схеми виконаних вимірів;
  - зауваження щодо організації й економіки робіт, техніки безпеки при їх проведенні та охорони праці, нормативні вимоги до протипожежної безпеки, виробничої санітарії й заходи з її забезпечення, зокрема у зв'язку поширення захворюваності на коронавірусну інфекцію COVID-19, а також безпеки життєдіяльності в умовах повномасштабної фази російсько-української війни.

3. ОХОРОНА ПРАЦІ Й ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ

З студентами, що від'їжджають до місць проведення практики, в університеті проводиться вступний інструктаж, а по прибутті на місце практики – загальний інструктаж про правила внутрішнього трудового розкладу, умови робіт і правила техніки безпеки.

У разі призначення здобувача на інженерну посаду на нього поширюються обов'язки керівника бригади з охорони праці, що полягають у: - проведенні інструктажу й навчанні кожного члена бригади безпечних прийомів проведення робіт;

- здійсненні контролю за суворим виконанням усіма членами бригади правил техніки безпеки, зокрема пожежної безпеки;

- своєчасному повідомленні керівника про будь-які нещасні випадки.

4. ВИМОГИ ЩОДО ЗВІТУ З ПРАКТИКИ

Головними звітними документами є щоденник практики й відгук керівника практики з виробництва, засвідчений печаткою відповідного підприємства (організації).

Нотатки в щоденнику мають бути стислими, чіткими, такими, що належною мірою висвітлюють характер і обсяг проведених робіт, містять інформацію про методику та прилади, способи польового контролю та математичної обробки геодезичних вимірів.

У разі виконання здобувачем роботи за індивідуальним планом він представляє реферат із заданої керівником теми.

На підставі щоденника й реферату студент складає технічний звіт із практики обсягом до 20 сторінок. Він має бути написаний (видрукуваний) на одному боці аркуша паперу

формату А-4 з додатками карт, схем, планів, графіків тощо. Обсяг додатків не обмежується.

З технічного звіту має чітко уявлятися участь студента у виробничому процесі, його ініціативність у вивченні й освоєнні техніки, методик проведення робіт, отримані й закріплені практичні навички та вміння.

Захист звіту з виробничої практики проводиться перед комісією.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аніщенко А.О., Боровий В.О. Моніторинг і охорона земель. К., 2003. 176 с.
2. Кравець О.Я., Кравець Я.С., Лісевич М.П., Ільків Є.Ю. Виробнича практика : метод. вказівки. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2013. 11 с.
3. Земельне право: підручник. За ред. В.І. Семчика та П.Ф. Кулінича. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2001. 424 с.
4. Інструкція з топографічного знімання у масштабах 1:5000, 1:2000, 1:1000, 1:500. К., 2000. 145 с.
5. Інструкція про типи центрів геодезичних пунктів. К., 1994. 53 с.
6. Сохнич А.Я. Моніторинг земель. Львів, 1997. 131 с.
7. Ступень М.Г., Гулько Р.Й., Микула О.Я., Шпик Н.Р. Кадастр населених пунктів: підручник. Львів: Новий світ-2000, 2004. 392 с.